

Iran - China

Chamber of Commerce and Industries

اتاق بازرگانی و صنایع ایران و چین

بولتن خبری روزانه

۷ تیر ۱۴۰۵

اتاق بازرگانی و صنایع ایران و چین

بولتن خبری روزانه اتاق بازرگانی و صنایع ایران و چین

مورخ ۷ تیر ۱۴۰۵

فهرست

- ۱- مقاصد گردشگری جهان در پی سهم بیشتر از بازار چین
- ۲- گزارش: افزایش جذابیت مصرف داخلی از طریق ارتقای مصرف چین
- ۳- داستان گشایش چین: حرکت پیوسته رو به جلو اقتصاد چین
- ۴- "خرید در چین"؛ پیشران تازه اقتصاد خدمات و گردشگری
- ۵- چین کدام صنایع خود را به کشورهای شریک منتقل می‌کند؟
- ۶- چین شرکت‌های دولتی را ملزم به ۲ برابر کردن سرمایه‌گذاری در پژوهش‌های پایه کرد
- ۷- اتصال مرکز داده به برق ۱۰۰ درصد سبز در چین

مقاصد گردشگری جهان در پی سهم بیشتر از بازار چین

بازار گردشگری جهان در سال ۲۰۲۶ شاهد رقابتی فشرده برای جذب گردشگران چینی است؛ بازاری که بسیاری از کارشناسان آن را یکی از مهم‌ترین محرک‌های رشد صنعت گردشگری می‌دانند.

به گزارش خبرگزاری صدا و سیما؛ هم‌زمان با افزایش دوباره سفرهای خارجی شهروندان چینی، کشورهای مختلف در آسیا، اروپا و اقیانوسیه برنامه‌های ویژه‌ای را برای جلب این گروه از گردشگران در دستور کار قرار داده‌اند.

بر اساس گزارش‌ها، شماری از کشورهای اروپایی از جمله فرانسه، اسپانیا، ایتالیا، پرتغال و سوئیس با تقویت تبلیغات در پلتفرم‌های دیجیتال چین، توسعه خدمات گردشگری متناسب با نیاز مسافران چینی و تسهیل فرآیندهای ورود، تلاش دارند سهم بیشتری از این بازار پرسود را به دست آورند.

در همین حال، مقاصد گردشگری آسیایی نیز برای عقب نماندن از این رقابت، سیاست‌های تازه‌ای را به اجرا گذاشته‌اند. مالزی در قالب برنامه «بازدید از مالزی ۲۰۲۶» هدف‌گذاری جذب میلیون‌ها گردشگر چینی را دنبال می‌کند و اندونزی، تایلند و استرالیا نیز با افزایش پروازهای مستقیم و اجرای کمپین‌های تبلیغاتی گسترده، در پی تقویت حضور گردشگران چینی هستند.

رسانه‌های تخصصی گردشگری گزارش داده‌اند که بسیاری از کشورها در کنار تسهیل صدور روادید، پذیرش سامانه‌های پرداخت الکترونیکی رایج در چین مانند «وی‌چت‌پی» و «علی‌پی» را گسترش داده و آموزش نیروی انسانی مسلط به زبان چینی را در دستور کار قرار داده‌اند.

خبرگزاری صدا و سیما

گزارش: افزایش جذابیت مصرف داخلی از طریق ارتقای مصرف چین

پکن، ۲۶ ژوئن (شینخوا) -- بر اساس گزارش اندیشکده شینخوا در روز جمعه، ارتقای مداوم بازار تقاضای داخلی نه تنها باعث بهبود محصولات و خدمات می‌شود، بلکه مستقیماً جذابیت مصرف داخلی را نیز تقویت می‌کند.

این گزارش توسط موسسه شینخوا، اندیشکده‌ای وابسته به خبرگزاری شینخوا، با عنوان «خرید در چین: به اشتراک گذاشتن فرصت‌های جدید توسعه آزاد» منتشر شد.

بر طبق این گزارش، با افزایش سرانه تولید ناخالص داخلی به بیش از ۱۳۰۰۰ دلار آمریکا، تقاضای مصرف‌کننده چین در حال سرعت بخشیدن به گذار از «در دسترس بودن» به «کیفیت» و از «برآورده کردن نیازهای اولیه زندگی» به «دنبال کردن تجربیات ممتاز» می‌باشد.

در این گزارش آمده است: «تقاضای قوی و متنوع مصرف‌کننده‌های رده بالا، برندهای جهانی را جذب می‌کند تا بازار چین را برای عرضه جدیدترین محصولات باکیفیت و خدمات پیشرفته خود در اولویت قرار دهند.»

این گزارش می‌افزاید، تعداد فزاینده‌ای از شرکت‌های چندملیتی در حال تأسیس دفاتر مرکزی منطقه‌ای، مراکز تحقیق و توسعه و مراکز طراحی خود در چین هستند تا دقیقاً با ترجیحات مصرف محلی هماهنگ شوند و محصولات و خدمات انحصاری ارائه دهند که به نفع گردشگران ورودی نیز باشد.

People's Daily

داستان گشایش چین: حرکت پیوسته رو به جلو اقتصاد چین

داستان گشایش چین یکی از دگرگون‌کننده‌ترین روایت‌های اقتصادی قرن گذشته است. در طول دو دهه گذشته، تعهد این کشور به ادغام با اقتصاد جهانی نتایج قابل توجه و ملموسی در تجارت خارجی، سرمایه‌گذاری خارجی و تعدیل تعرفه‌ها به همراه داشته است.

CGTN مجموعه‌ای از پوسترهای داده‌محور را منتشر کرده است که ۱۰۵ سال تغییر سریع اقتصادی در سراسر کشور را به تصویر می‌کشد و به مناسبت ۱۰۵مین سالگرد تأسیس حزب کمونیست چین منتشر شده است.

۱۰۵ سال:

داستان گشایش چین افزایش گشایش از طریق نوآوری نهادی

- ۱۹۸۰- تأسیس چهار منطقه ویژه اقتصادی
- ۱۹۹۰- پودونگ شانگهای توسعه یافت و افتتاح شد
- ۲۰۰۱- چین رسماً به سازمان تجارت جهانی پیوست
- ۲۰۱۳- تأسیس اولین منطقه آزاد تجاری آزمایشی چین در شانگهای
- ۲۰۲۵- ۲۲ منطقه آزاد تجاری آزمایشی و منطقه آزاد تجاری هاینان

سطح کلی تعرفه واردات

۲۰۰۱ - ۱۵/۳٪

۲۰۲۵ - ۷/۳٪

منبع: وزارت بازرگانی چین، شورای دولتی چین

۱۰۵ سال:

داستان گشایش چین

رشد تجارت خارجی

- ۱۹۷۸ - ۳۵/۵ میلیارد یوان (۵/۲۵ میلیارد دلار)
- ۲۰۲۵ - ۴۵/۴۷ تریلیون یوان (۶/۷۱ تریلیون دلار)

منبع: اداره ملی آمار چین، شورای دولتی چین

۱۰۵ سال:
داستان گشایش چین
رشد سرمایه گذاری خارجی و دسترسی بیشتر به بازار

شرکت های تازه تأسیس با سرمایه گذاری خارجی در سال ۲۰۲۵

۷۰۳۹۲ ← سالیانه ۱۹/۱٪

لیست منفی دسترسی به سرمایه گذاری خارجی

۲۰۱۷ - ۶۳ مورد

۲۰۲۴ - ۲۹ مورد

تمام محدودیت های دسترسی به سرمایه گذاری خارجی در بخش تولید برداشته شده است.

منبع: وزارت بازرگانی، کمیسیون توسعه و اصلاحات ملی چین

CGTN

"خرید در چین"؛ پیشران تازه اقتصاد خدمات و گردشگری

بر اساس گزارشی که روز جمعه ۲۶ ژوئن (۵ تیر) توسط اندیشکده شین‌هوا منتشر شد، روند «خرید در چین» به یکی از موتورهای محرک جدید و قدرتمند در توسعه تجارت جهانی خدمات تبدیل گردیده است.

این گزارش با عنوان «خرید در چین؛ اشتراک‌گذاری فرصت‌های جدید توسعه باز» از سوی مؤسسه شین‌هوا، اندیشکده وابسته به خبرگزاری رسمی شین‌هوا، منتشر شده است.

در این گزارش آمده است که صادرات خدمات گردشگری چین در سال ۲۰۲۵ با رشد ۴۹,۵ درصدی نسبت به سال قبل، به ۳۹۳,۹۸ میلیارد یوان، (۵۷,۸ میلیارد دلار)، رسید و به سریع‌ترین بخش در حال رشد در میان صادرات خدمات این کشور تبدیل شد.

به گزارش اندیشکده شین‌هوا، رونق «خرید در چین» نقش مستقیمی در افزایش صادرات خدمات گردشگری این کشور داشته و حضور گردشگران بین‌المللی، علاوه بر بهبود ساختار تجارت خدمات چین، به احیای بازار جهانی خدمات گردشگری نیز شتاب بخشیده است.

این گزارش همچنین تأکید می‌کند که گسترش این روند، زمینه رشد همزمان صنایع خدماتی مرتبط از جمله هوانوردی، بیمه و خدمات مالی را در سطح جهان فراهم کرده است.

Persian CGTN

چین کدام صنایع خود را به کشورهای شریک منتقل می‌کند؟

دیگر «ساخت چین» کافی نیست؛ پکن حالا به دنبال «ساخت با چین» است. استراتژی تازه پکن، انتقال مستقیم تکنولوژی و کارخانه‌های پیشرفته به کشورهای متحد است؛ از خودروهای برقی و باتری گرفته تا زیرساخت‌های دیجیتال و انرژی‌های نو.

به گزارش تحریریه، این تحول بزرگ در سه منبع کلیدی—یعنی سند سفید دولت چین، گزارش مؤسسه تحقیقاتی شینهوا (新华社研究院) و تحلیل روزنامه اقتصادی قرن ۲۱—به‌روشنی توضیح داده شده است؛ اسنادی که نشان می‌دهند چین چگونه در حال گره‌زدن سرمایه، فناوری و تخصص خود با کشورهای در حال توسعه است.

موج تازه سرمایه، فناوری و صنعت چین به سوی کشورهای شریک

چین زمانی کارخانه جهان نامیده می‌شد؛ جایی که کالاها در مقیاس عظیم تولید می‌شدند و به سراسر دنیا می‌رفتند. اما امروز داستان تغییر کرده است. آن‌ها دیگر تنها به صادرات کالا بسنده نمی‌کنند. شرکت‌های چینی در حال ساخت کارخانه، ایجاد پارک‌های صنعتی، انتقال بخشی از فناوری و گسترش زنجیره‌های تولید در کشورهای دیگر هستند؛ روندی که در اسناد رسمی چین از آن با عباراتی مانند «ادغام زنجیره‌های صنعتی» و «توسعه مشترک» یاد می‌شود.

این روند شاید شبیه به خروج شرکت‌های چینی باشد اما در واقع معنای عمیق‌تری دارد. پکن می‌کوشد بخشی از توان صنعتی خود را در کشورهای مستقر کند که هم بازار مصرف دارند، هم موقعیت جغرافیایی مهم، هم نیروی کار و هم نیاز جدی به توسعه صنعتی. نتیجه این تلاش مدلی است که نه شبیه کنارکشیدن چین از نقش صنعتی خود است و نه صرفاً صادرات ساده کالا؛ بلکه بیشتر به گسترش کنترل شده زنجیره‌های صنعتی چین در بیرون از مرزها شباهت دارد.

رشد سریع سرمایه‌گذاری خارجی چین

داده‌های رسمی نیز نشان می‌دهد که این روند تنها یک شعار سیاسی نیست.

بر اساس آمار منتشرشده از سوی وزارت بازرگانی چین (MOFCOM)، سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی چین در سال ۲۰۲۵ به حدود ۱۷۴,۴ میلیارد دلار رسید. در همان سال، حجم ادغام و تملک خارجی شرکت‌های چینی به حدود ۴۳,۶ میلیارد دلار رسید که نشان‌دهنده ادامه حضور فعال شرکت‌های چینی در بازارهای بین‌المللی است.

در کنار این ارقام، ابتکار کمربند و جاده همچنان یکی از مهم‌ترین بسترهای گسترش فعالیت شرکت‌های چینی محسوب می‌شود. تا امروز بیش از ۱۵۰ کشور و ۳۰ سازمان بین‌المللی به این ابتکار پیوسته‌اند و صدها پروژه صنعتی، انرژی، زیرساختی و فناوری در چارچوب آن اجرا شده است.

در سال ۲۰۲۵، حجم تجارت کالا میان چین و کشورهای عضو این ابتکار به رقم عظیم ۲۳,۶ تریلیون یوان (حدود ۳,۴ تریلیون دلار) رسید. نکته اینجاست که این رقم اکنون ۵۱,۹ درصد از کل تجارت خارجی چین را تشکیل می‌دهد؛ یعنی برای نخستین بار، سهم کشورهای عضو کمربند و جاده در تجارت با چین از نیمی از کل تجارت این کشور فراتر رفته است.

بین سال‌های ۲۰۲۱ تا نیمه نخست ۲۰۲۵، حجم سرمایه‌گذاری متقابل میان چین و کشورهای عضو از مرز ۲۴۰ میلیارد دلار عبور کرده است. این سرمایه‌گذاری‌ها از طریق بازوهای مالی قدرتمندی چون بانک سرمایه‌گذاری زیرساخت آسیا (AIIB) و صندوق جاده ابریشم حمایت می‌شوند.

با عبور تعداد قطارهای باری چین-اروپا از مرز ۱۳۰ هزار عدد و شکل‌گیری معماری «شش کریدور، شش مسیر»، چین نه تنها کارخانه، بلکه مسیرهای دسترسی به بازار را نیز بومی‌سازی کرده است.

علاوه بر این، ابتکار توسعه جهانی (GDI) به لایه مکمل این نفوذ تبدیل شده است. چین با بسیج بیش از ۲۳ میلیارد دلار بودجه توسعه‌ای و اجرای بیش از ۱۸۰۰ پروژه عملیاتی، روی حوزه‌هایی تمرکز کرده که مستقیماً با بومی‌سازی صنایع گره خورده‌اند.

ایجاد کارگاه‌های لوبان برای آموزش مهارت‌های فنی به نیروهای بومی و انتقال فناوری‌های کشاورزی پیشرفته مانند فناوری جون‌تسائو (کشت قارچ بر پایه گیاهان علفی)، نشان می‌دهد که چین در حال تربیت نیروی فنی بومی در کشورهای مقصد است تا زیرساخت انسانی لازم برای میزبانی از صنایع چینی فراهم شود.

کارگاه لوبان کالج فنی آیوتایا در تایلند (۱۴ مارس ۲۰۲۳)؛ آموزش عملی دانشجویان روی سامانه نصب خط تولید خودکار. این مرکز از سال ۲۰۱۶ به‌عنوان بخشی از برنامه آموزش مهارت‌های فنی چین در خارج از کشور فعالیت می‌کند.

از صادرات کالا تا ساخت زنجیره صنعتی

برای سال‌ها، حضور اقتصادی چین در بسیاری از کشورهای در حال توسعه با پروژه‌های عمرانی شناخته می‌شد؛ جاده، بندر، نیروگاه، خط آهن و ساختمان.

سینوپک از زمان ورود به پروژه آپاچی مصر در سال ۲۰۱۳ تا پایان ۲۰۲۵، در مجموع ۵۷,۷۶ میلیون تن معادل نفت و گاز برداشت کرده و هم‌زمان در طرح‌هایی برای آموزش دختران فقیر، حمایت از یتیمان و برنامه‌های توانمندسازی مشارکت داشته است.

شرکت‌های چینی پروژه را می‌ساختند، تجهیزات می‌آوردند، اجرا می‌کردند و تحویل می‌دادند. اما موج جدید با گذشته فرق دارد. اکنون شرکت‌های چینی فقط پیمانکار نیستند. آن‌ها کارخانه می‌سازند، در خطوط تولید محلی سرمایه‌گذاری می‌کنند، نیروی کار آموزش می‌دهند، قطعه‌ساز می‌آورند، شبکه فروش ایجاد می‌کنند و گاهی حتی بخشی از تحقیق و توسعه را به بازارهای خارجی نزدیک می‌کنند. به همین دلیل، تعبیر دقیق‌تر این است که چین از مرحله «ساخت پروژه در خارج» عبور کرده و وارد مرحله «ساخت ظرفیت صنعتی در خارج» شده است.

گزارش روزنامه تخصصی اقتصادی قرن ۲۱ چین (۲۱) 世纪经济报道 درباره خروج شرکت‌های چینی از کشور، همین تغییر را به‌خوبی نشان می‌دهد. در گذشته، بسیاری از سرمایه‌گذاری‌های خارجی چین حول خرید دارایی، منابع طبیعی یا شرکت‌های آماده می‌چرخید. اما امروز بحث بر سر «سرریز نوآوری» است؛ یعنی شرکت چینی فقط پول یا کالا نمی‌برد، بلکه فناوری، تجربه تولید، برند، استاندارد و شبکه تأمین را هم با خود منتقل می‌کند.

این تغییر به‌خصوص در صنایعی دیده می‌شود که آینده اقتصاد جهانی را شکل می‌دهند: خودروهای برقی، باتری لیتیومی، انرژی خورشیدی، ارتباطات 5G، هوش مصنوعی، رایانش ابری و پهپادها.

به زبان ساده، چین در حال صادر کردن نسل جدیدی از قدرت صنعتی خود است؛ نه در قالب کانتینرهای کالا، بلکه در قالب کارخانه، فناوری و زنجیره تولید.

چرا مقصد اصلی، جنوب جهانی است؟

در سند سفید رسمی چین درباره حکمرانی جهانی، بارها بر نقش کشورهای در حال توسعه و جنوب جهانی تأکید شده است. پکن می‌خواهد خود را شریک توسعه صنعتی کشورهایی معرفی کند که سال‌ها در حاشیه زنجیره ارزش جهانی بوده‌اند.

برای بسیاری از این کشورها، پیشنهاد چین جذاب است. آن‌ها به دنبال اشتغال، فناوری، سرمایه‌گذاری، زیرساخت و صنعتی‌شدن هستند. چین هم به بازارهای جدید، مسیرهای تجاری امن‌تر، پایگاه‌های تولید منطقه‌ای و کاهش فشار بر زنجیره‌های تأمین خود نیاز دارد. همین هم‌پوشانی منافع، زمینه شکل‌گیری موج تازه‌ای از همکاری صنعتی را فراهم کرده است.

کشورهای عربی، جنوب شرق آسیا، بخش‌هایی از آفریقا و برخی اقتصادهای در حال توسعه در آمریکای لاتین، در این نقشه جایگاه مهمی دارند.

طبق گزارش شینهوا، تجارت انرژی میان چین و کشورهای عربی نه تنها درآمد مالی و فرصت‌های شغلی در کشورهای عربی را تثبیت کرده بلکه با تزریق سرمایه به پروژه‌های معیشتی محلی، به‌شکلی ملموس سطح زندگی و رفاه توسعه‌ای مردم این مناطق را ارتقا داده است.

برای نمونه می‌توان به عراق اشاره کرد؛ کشوری که پنجمین ذخایر بزرگ نفتی جهان را در اختیار دارد. همکاری‌های انرژی میان چین و عراق به‌طور مستمر در حال ارتقای کیفی است؛ به‌طوری‌که چین به بزرگ‌ترین مقصد صادرات نفت خام عراق تبدیل شده و شرکت‌های نفتی چینی، حدود نیمی از کل تولید نفت این کشور را بر عهده دارند.

طبق مقررات وزارت نفت عراق، شرکت‌های بین‌المللی نفت فعال در این کشور موظف‌اند سالانه مبالغی را تحت عنوان «سرمایه مشارکت اجتماعی» جهت بهبود معیشت مردم محلی اختصاص دهند. در سال ۲۰۲۴، مجموع بودجه اختصاص‌یافته توسط شرکت‌های مرکزی انرژی چین در عراق برای مشارکت‌های اجتماعی به حدود ۶۰ میلیون دلار رسید که صرف بهبود وضعیت بهداشت، آموزش، زیرساخت‌ها و دیگر امور معیشتی در این کشور شد.

در این میان، شرکت ژنهورا پترولیوم در بغداد، پایتخت عراق، «مدرسه امید» را احداث کرد. تا پایان سال ۲۰۲۵، ۵۴ دانشجوی عراقی از طریق بورسیه ژنهورا برای تحصیل در مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری به دانشگاه نفت جنوب‌غربی چین اعزام شده‌اند که نخستین گروه این فارغ‌التحصیلان، امسال به عراق بازگشته و در میادین نفتی مشغول به کار شده‌اند.

باتری، خودرو برقی و خورشید؛ سه ضلع صنعت سبز چینی در خارج

اگر قرار باشد فقط یک حوزه را به‌عنوان نماد موج جدید صنعتی چین انتخاب کنیم، احتمالاً باید از انرژی‌های نو شروع کرد.

بر اساس داده‌ها، چین بیش از ۷۰ درصد ظرفیت تولید پنل‌های خورشیدی جهان و بخش قابل توجهی از زنجیره تولید باتری لیتیومی را در اختیار دارد. همین مزیت صنعتی باعث شده شرکت‌های چینی در سال‌های اخیر پروژه‌های متعددی برای تولید یا مونتاژ تجهیزات انرژی پاک در خارج از کشور آغاز کنند.

در کشورهای آفتابی خاورمیانه و شمال آفریقا، انرژی خورشیدی فرصت بزرگی است. چین می‌تواند پنل، تجهیزات نیروگاهی، فناوری بهره‌برداری و حتی مدل تأمین مالی پروژه‌ها را ارائه کند. اما موضوع فقط فروش پنل نیست. وقتی شرکت‌های چینی در یک کشور کارخانه قطعات خورشیدی، مرکز مونتاژ یا واحد خدمات فنی ایجاد می‌کنند، آن کشور به بخشی از زنجیره صنعت خورشیدی متصل می‌شود.

در کنار انرژی خورشیدی، باتری لیتیومی جایگاه حیاتی دارد. باتری قلب خودروهای برقی، سیستم‌های ذخیره انرژی و بسیاری از صنایع آینده است. به همین دلیل، چین علاقه دارد زنجیره باتری را فقط در داخل مرزهای خود نگه ندارد، بلکه بخش‌هایی از آن را در نقاط راهبردی جهان گسترش دهد؛ به‌ویژه در کشورهایی که دسترسی خوبی به بازارهای منطقه‌ای، انرژی ارزان، بنادر مهم یا مواد اولیه دارند.

خودروهای برقی نیز ضلع سوم این مثلث‌اند. چین اکنون برندهایی دارد که در بازار جهانی جدی گرفته می‌شوند. اما برای موفقیت در خارج، صادرات خودرو کافی نیست. بازارهای منطقه‌ای به خدمات پس از فروش، شبکه شارژ، قطعه، مونتاژ محلی و گاهی تولید مشترک نیاز دارند. اینجاست که شرکت چینی از صادرکننده خودرو به سازنده یک اکوسیستم حمل‌ونقل برقی تبدیل می‌شود.

بنابراین وقتی گفته می‌شود چین صنعت خودرو برقی یا باتری را به کشورهای شریک می‌برد، منظور لزوماً انتقال کامل فناوری مادر نیست. بلکه بیشتر با یک مدل چندلایه روبه‌رو هستیم، یعنی طراحی و بخش‌های کلیدی در چین باقی می‌ماند اما مونتاژ، بخشی از تولید قطعات، خدمات فنی، آموزش و بازاریابی در کشور میزبان شکل می‌گیرد.

فناوری دیجیتال؛ زیرساخت نامرئی نفوذ صنعتی

موج تازه صنعتی چین فقط به کارخانه و خط تولید محدود نیست. یکی از مهم‌ترین بخش‌های آن، فناوری دیجیتال است؛ حوزه‌ای که در اسناد رسمی چین و گزارش‌های شینهوا با عباراتی مانند هوش مصنوعی، ۵G، داده‌های بزرگ، اقتصاد دیجیتال و زیرساخت محاسباتی مطرح می‌شود.

اهمیت این حوزه در آن است که دیجیتال‌سازی، زیرساخت پنهان همه صنایع آینده است. کارخانه هوشمند بدون شبکه ارتباطی و داده معنا ندارد. شهر هوشمند بدون حسگر، پردازش داده و پلتفرم‌های دیجیتال شکل نمی‌گیرد. انرژی‌های نو بدون شبکه هوشمند و مدیریت داده کارایی کامل ندارند. حتی کشاورزی مدرن هم به سنجش از دور، اینترنت اشیا و تحلیل داده وابسته است.

از این منظر، زمانی که چین در حوزه ۵G، مراکز داده، هوش مصنوعی یا رایانش ابری با کشوری همکاری می‌کند، فقط در حال صادرات یک فناوری جداگانه نیست؛ بلکه پایه‌ای برای تحول سایر بخش‌های اقتصادی نیز ایجاد می‌کند.

هفتمین نمایشگاه چین و کشورهای عربی با موضوع «نوآوری، توسعه سبز و رفاه» با حضور بیش از ۲۲۰۰ شرکت و مؤسسه از ۷۵ کشور (۲۸ اوت ۲۰۲۵)

چین از مجمع عمومی سازمان ملل خواسته است تا قطعنامه‌ای را در زمینه تقویت همکاری‌های بین‌المللی برای ظرفیت‌سازی هوش مصنوعی تصویب کند؛ «برنامه ظرفیت‌سازی فراگیر هوش مصنوعی» را پیشنهاد و اجرا کرده است؛ «گروه دوستان بین‌المللی در ظرفیت‌سازی هوش مصنوعی» را تأسیس نموده؛ چارچوب «جنوب دیجیتال» را در پایگاه داده پروژه‌های توسعه جهانی ایجاد کرده و دوره‌های متعدد آموزشی و نشست‌های گفتگو محور برگزار می‌نماید.

این کشور اهمیت ویژه‌ای برای پیشگیری از مخاطرات کاربرد نظامی هوش مصنوعی قائل است و تأکید دارد که کشورها باید در تحقیق، توسعه و به‌کارگیری این فناوری‌ها، رویکردی محتاطانه و مسئولانه اتخاذ کنند؛ به‌گونه‌ای که سامانه‌های تسلیحاتی همواره تحت کنترل انسان باقی بمانند.

از زمین تا فضا؛ ماهواره، بیدو و کشاورزی هوشمند

در گزارش شینهوا درباره همکاری چین و کشورهای عربی، حوزه‌هایی دیده می‌شود که نشان می‌دهد همکاری فناورانه از صنایع رایج فراتر رفته است. ماهواره، سامانه ناوبری بیدو، سنجش از دور و داده‌های فضایی از جمله این حوزه‌ها هستند.

شاید در نگاه اول، فناوری فضایی ارتباط مستقیمی با توسعه صنعتی نداشته باشد اما در عمل، داده‌های ماهواره‌ای برای کشاورزی، مدیریت آب، پایش محیط زیست، حمل‌ونقل، شهرسازی، مدیریت بحران و امنیت زیرساخت‌ها اهمیت زیادی دارند. کشوری که به این فناوری‌ها دسترسی پیدا می‌کند، ابزار دقیق‌تری برای برنامه‌ریزی اقتصادی و سرزمینی خواهد داشت.

همین منطق در کشاورزی هوشمند هم دیده می‌شود. برای کشورهایی که با کمبود آب، بیابان‌زایی یا وابستگی غذایی روبه‌رو هستند، فناوری‌های چینی در آبیاری هوشمند، کشت گلخانه‌ای، مدیریت دیجیتال آب و بهره‌وری کشاورزی می‌تواند جذاب باشد. چین این حوزه را صرفاً یک بخش سنتی نمی‌بیند؛ بلکه آن را بخشی از امنیت غذایی و توسعه فناورانه کشورهای شریک می‌داند.

پارک‌های صنعتی؛ جایی که مدل چین تکثیر می‌شود

یکی از مهم‌ترین ابزارهای چین برای انتقال ظرفیت صنعتی، ایجاد پارک‌های صنعتی و مناطق همکاری اقتصادی و تجاری است. این مناطق، در واقع سکوی فرود شرکت‌های چینی در کشور میزبان‌اند. به جای اینکه هر شرکت جداگانه وارد بازار شود و با ریسک‌های محلی روبه‌رو شود، یک محیط آماده شکل می‌گیرد: زمین صنعتی، زیرساخت، خدمات گمرکی، لجستیک، مشوق‌های مالیاتی و حضور شرکت‌های مکمل.

در چنین مدلی، انتقال صنعت به شکل پراکنده اتفاق نمی‌افتد؛ بلکه به صورت خوشه‌ای انجام می‌شود. مثلاً اگر یک کارخانه خودرو برقی وارد شود، قطعه‌ساز، شرکت باتری، شرکت نرم‌افزاری، خدمات تعمیر، لجستیک و تأمین‌کننده تجهیزات هم می‌توانند در اطراف آن مستقر شوند. این همان چیزی است که به کشور میزبان امکان می‌دهد از یک پروژه ساده به سمت یک اکوسیستم صنعتی حرکت کند.

برای چین هم این مدل مزیت دارد. شرکت‌هایش در محیطی آشنا و تا حدی هماهنگ فعالیت می‌کنند، زنجیره تأمین‌شان کمتر دچار گسست می‌شود و بازار منطقه‌ای را بهتر پوشش می‌دهند. به همین دلیل، پارک‌های صنعتی را باید یکی از جدی‌ترین نشانه‌های راهبرد تازه چین دانست.

منطقه همکاری اقتصادی و تجاری سوئز (SETC) یک شهرک صنعتی در نزدیکی شهر سوئز مصر است که با مشارکت مشترک دولت‌های جمهوری خلق چین و جمهوری عربی مصر به عنوان بخشی از پروژه کمربند و جاده ایجاد شده است.

خط تولید فایبرگلاس در منطقه همکاری اقتصادی و تجاری چین و مصر در سوئز؛ (۱۰ اوت ۲۰۲۳)

اولویت‌های راهبردی چین در انتقال ظرفیت صنعتی؛ پکن کدام صنایع را هدف گرفته است؟

با جمع‌بندی داده‌ها و گزارش‌های رسمی، می‌توان گفت چین بیش از همه در حال گسترش این حوزه‌های صنعتی در کشورهای شریک است:

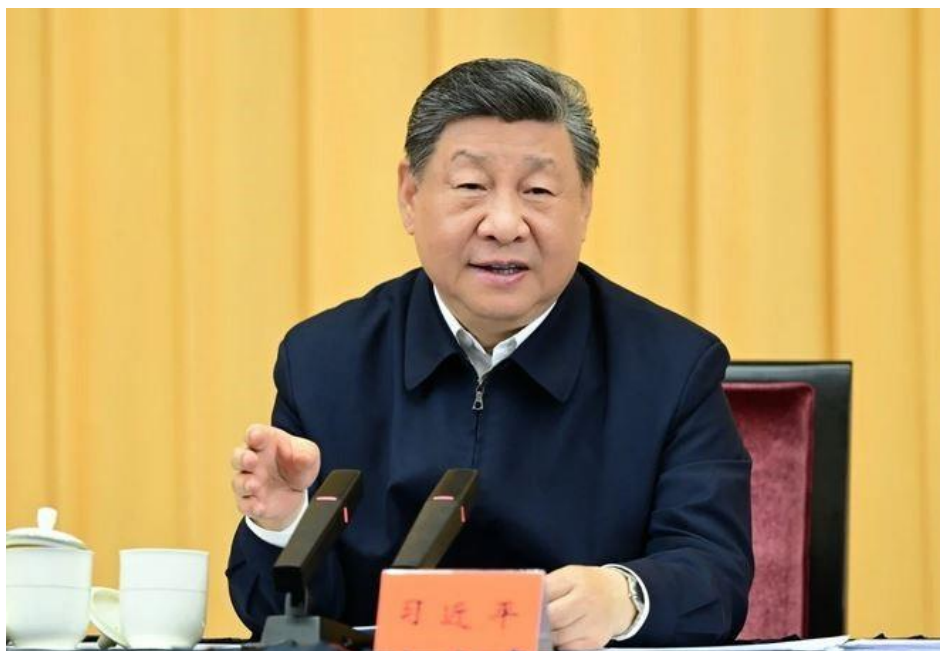
- ✦ انرژی‌های تجدیدپذیر و تجهیزات انرژی پاک
- ✦ باتری‌های لیتیومی و فناوری ذخیره انرژی
- ✦ خودروهای برقی و زیرساخت شارژ
- ✦ تولید پنل‌های خورشیدی و تجهیزات فتوولتائیک
- ✦ فناوری دیجیتال شامل 5G، هوش مصنوعی و داده‌های بزرگ
- ✦ مراکز داده و زیرساخت‌های اقتصاد دیجیتال
- ✦ پارک‌های صنعتی و مناطق همکاری اقتصادی
- ✦ فناوری‌های فضایی و سامانه نوابری
- ✦ کشاورزی هوشمند و فناوری‌های مدیریت آب

این حوزه‌های همکاری، همگی یا به گذار انرژی مربوطند یا به اقتصاد دیجیتال و بازآرایی زنجیره‌های تأمین جهانی. به بیان دیگر، چین دقیقاً سراغ حوزه‌هایی می‌رود که در دهه آینده تعیین می‌کنند کدام کشورها در اقتصاد جهانی بالا می‌آیند و کدام کشورها در حاشیه می‌مانند.

در نهایت، راهبرد چین را می‌توان این‌گونه خلاصه کرد: پکن دیگر فقط نمی‌خواهد کالاهای ساخت چین را به جهان بفروشد؛ می‌خواهد بخشی از جهان را وارد مدار تولید چینی کند و این صنایع اغلب در کشورهایی توسعه می‌یابند که از نظر ژئواقتصادی برای چین اهمیت دارند؛ از جمله کشورهای غرب آسیا، جنوب شرق آسیا، آفریقا و دیگر اقتصادهای در حال توسعه.

موسسه مطالعاتی تحریریه

چین شرکت‌های دولتی را ملزم به ۲ برابر کردن سرمایه‌گذاری در پژوهش‌های پایه کرد

نهاد ناظر بر دارایی‌های دولتی چین به شرکت‌های دولتی تحت مدیریت دولت مرکزی دستور داده است تا هزینه‌کرد خود در حوزه پژوهش‌های پایه را تا سال ۲۰۳۰ دو برابر کنند؛ اقدامی که با هدف تبدیل برخی از بزرگ‌ترین شرکت‌های کشور به سرمایه‌گذاران بلندمدت در فناوری‌های راهبردی و تقویت فناوری‌های بومی چین انجام می‌شود.

به گزارش ساوت چاینا مورنینگ پست، کمیسیون نظارت و مدیریت دارایی‌های دولتی چین (SASAC) همچنین در نشست اخیر خود از شرکت‌های دولتی مرکزی خواست تا در ۱۰ حوزه راهبردی، از جمله سامانه‌های نسل جدید برق، به «منابعی با نفوذ جهانی برای فناوری‌های اصیل و نوآورانه» تبدیل شوند.

این نهاد برای سال ۲۰۳۵ هدفی بلندپروازانه‌تر نیز تعیین کرده است؛ به طوری که شرکت‌های دولتی مرکزی باید به یکی از ارکان اصلی نظام پژوهش‌های پایه کشور تبدیل شوند و در ۲۰ حوزه پیشرفته فناوری به جایگاهی با نفوذ جهانی دست یابند.

در حالی که بخش خصوصی چین در نوآوری‌های تجاری پایین‌دستی، از جمله هوش مصنوعی مصرفی، نقش پررنگی دارد، پکن اکنون خواستار آن شده است که شرکت‌های بزرگ دولتی نیز تولید دانش و دستاوردهای علمی بنیادین خود را به طور چشمگیری افزایش دهند.

برای تشویق این شرکت‌ها به انجام پژوهش‌های بلندمدت و پرریسک‌تر، دولت چین در حال اصلاح نظام ارزیابی و سنجش عملکرد مدیران آنها است.

بر اساس این طرح، نظام ارزیابی مدیران به گونه‌ای بازطراحی خواهد شد که در صورت بروز زیان‌های مالی ناشی از سرمایه‌گذاری در پژوهش‌های پایه، مدیران بتوانند از سازوکارهایی برای معافیت از مسئولیت و سرزنش استفاده کنند.

همچنین در آزمایشگاه‌های ملی و پلتفرم‌های مشترک نوآوری، معیارهای ارزیابی از شاخص‌های کوتاه‌مدت فاصله گرفته و بیشتر بر دستاوردهای پژوهشی اصیل و ارزیابی‌های بلندمدت مبتنی بر نقاط عطف علمی متمرکز خواهد شد.

کمیسیون SASAC در سال‌های اخیر سرمایه‌گذاری در تحقیق و توسعه را به یکی از شاخص‌های ارزیابی شرکت‌های دولتی تبدیل کرده است؛ اقدامی که به افزایش چشمگیر سرمایه‌گذاری‌ها منجر شد. در فاصله سال‌های ۲۰۲۱ تا ۲۰۲۵، سرمایه‌گذاری شرکت‌های دولتی مرکزی در پژوهش‌های پایه تقریباً دو برابر شد و از ۵۶٫۵ میلیارد یوان (۸٫۳ میلیارد دلار) به ۱۰۲٫۴ میلیارد یوان افزایش یافت. این سرمایه‌گذاری‌ها همچنین به شکل‌گیری شبکه گسترده‌ای از پلتفرم‌های نوآوری در سطح ملی کمک کرده است.

با این حال، با وجود افزایش سرمایه‌گذاری‌ها، توانمندی‌های پژوهش پایه در شرکت‌های دولتی مرکزی همچنان در مرحله «جبران عقب‌ماندگی» قرار دارد و با هدف بلندپروازانه چین برای تبدیل شدن به یک ابرقدرت فناوری جهانی و ایجاد شرکت‌های تراز جهانی فاصله دارد.

برخی گلوگاه‌های ساختاری نیز وجود دارد از جمله کمبود استعداد‌های سطح بالا، نیاز مستمر به افزایش سرمایه‌گذاری و همچنین ضرورت بهبود بیشتر چارچوب‌های مقرراتی.

این دستورالعمل در راستای مجموعه‌ای از سیاست‌های اخیر رهبران عالی چین صادر شده است. مقام‌های ارشد این کشور بارها بر ضرورت تقویت پژوهش‌های پایه برای حفظ خودکفایی فناوری در برابر فشارها و محدودیت‌های غرب تأکید کرده‌اند.

شی جین‌پینگ، رئیس‌جمهور چین، در نشست‌هایی که اواخر آوریل در شانگهای برگزار شد، پژوهش‌های پایه را سرچشمه کل نظام علمی و «کلید اصلی حل همه چالش‌های فناورانه» توصیف کرد.

وی خواستار اتخاذ سیاست‌های حمایتی قوی برای افزایش تدریجی بودجه پژوهش‌های پایه و ایجاد یک اکوسیستم سرمایه‌گذاری چندکاناله شد و در عین حال بر ضرورت شکل‌گیری محیطی باز، فراگیر و پذیرای شکست برای نوآوری تأکید کرد.

دفتر همکاری فناوری سفارت جمهوری اسلامی ایران در پکن

چین با راه‌اندازی نخستین مرکز داده هوش مصنوعی که به‌طور کامل با برق سبز کار می‌کند، گام مهمی در پیوند انرژی‌های تجدیدپذیر با زیرساخت‌های پیشرفته هوش مصنوعی برداشت.

به گزارش ایسنا، چین نخستین مرکز داده هوش مصنوعی خود که انرژی آن به‌طور کامل از طریق اتصال مستقیم به برق سبز تامین می‌شود را به‌طور رسمی در شهر «ژونگ‌وی» واقع در منطقه خودمختار «هوئی نینگ‌شیا» به بهره‌برداری رساند. این پروژه، گامی مهم در ادغام انرژی‌های تجدیدپذیر با زیرساخت‌های نسل جدید رایانش به شمار می‌رود.

این مرکز داده، نخستین نمونه در چین است که بر اساس استاندارد خنک‌سازی مایع با تکیه بر انرژی بادی ساخته شده و تولید برق تجدیدپذیر را با فناوری پیشرفته خنک‌سازی مایع ترکیب می‌کند تا بهره‌وری انرژی را افزایش دهد. این مرکز از طریق اتصال مستقیم به منابع انرژی تجدیدپذیر، به گونه‌ای طراحی شده است که ۱۰۰ درصد برق مورد نیاز خود را از انرژی سبز تامین کند.

این پروژه بخشی از برنامه گسترده چین برای هماهنگ‌سازی توسعه توان پردازشی و انرژی پاک در قالب طرح «داده‌های شرق، رایانش غرب» است؛ طرحی که هدف آن انتقال پردازش‌های سنگین داده به مناطق غربی چین است، زیرا این مناطق از منابع فراوان انرژی تجدیدپذیر برخوردارند.

بر اساس اعلام شعبه «نینگ‌شیا» شرکت «چاینا تلکام»، این مرکز داده به شاخص بهره‌وری مصرف انرژی (PUE) برابر با ۱٫۱۵ دست یافته است؛ رقمی که در مقایسه با مراکز داده متعارف، مصرف انرژی را به‌طور چشمگیری کاهش می‌دهد، بدون آنکه از توان پردازشی بالا کاسته شود.

وانگ فانگ، معاون مدیرعامل شرکت عملیات رایانش شعبه نینگ‌شیا گفت: ترکیب فناوری خنک‌سازی مایع با راندمان بالا و تامین مستقیم برق از منابع تجدیدپذیر، این امکان را فراهم کرده است که مصرف برق را کاهش دهیم و همچنین انرژی ۱۰۰ درصد سبز را برای این مرکز فراهم کنیم.

با پیشبرد راهبرد ملی شبکه یکپارچه رایانش در چارچوب طرح «داده‌های شرق، رایانش غرب»، توان پردازشی به یکی از مهم‌ترین نیروهای محرک اقتصاد دیجیتال و هوش مصنوعی در چین تبدیل شده و نقشی کلیدی در توسعه متوازن مناطق مختلف و تسریع گذار این کشور به اقتصاد سبز و کم‌کربن ایفا می‌کند.

شهر «ژونگ‌وی» با بهره‌گیری از منابع گسترده انرژی بادی و خورشیدی در شمال غرب چین، صنعت رایانش را به یکی از پایه‌های اصلی تحول اقتصادی خود تبدیل کرده است. این شهر که زمانی منطقه‌ای کم‌توسعه و حاشیه‌ای در دل کویر بود، اکنون به قطبی مهم برای تجمیع توان پردازشی، نیروی انسانی متخصص و منابع انرژی پاک تبدیل شده است.

پیش‌بینی می‌شود که این پروژه علاوه بر پشتیبانی از پردازش‌های هوش مصنوعی، موجب رونق زنجیره تامین فناوری نیز شود و تقاضا برای سرورها، تراشه‌های هوش مصنوعی و تجهیزات خنک‌سازی مایع را افزایش دهد. همچنین این مرکز ظرفیت پردازشی مورد نیاز صنایع در حال گذار به فناوری‌های دیجیتال و هوشمند را تامین خواهد کرد.

طبق گزارش خبرگزاری «کازاینفورم»، با ادامه رشد تقاضا برای توان پردازشی هوش مصنوعی، انتظار می‌رود پروژه‌هایی که انرژی‌های تجدیدپذیر را با زیرساخت‌های پیشرفته رایانش ترکیب می‌کنند، نقش پررنگ‌تری در توسعه پایدار اقتصاد دیجیتال ایفا کنند.

ایسنا